

โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพล
ของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม
A CAUSAL MODEL OF STUDENT SELF-CONCEPT
BY THAINESS AND VIRTUE AND ETHICS' EFFECTS

ปราณี ถิ่นเวียงทอง¹ ประกฤติยา ทักษิโน² และ สัมพันธ์ ถิ่นเวียงทอง³
PraneeThinwiangthong¹ PrakritiyaThaksino² and Sampan Thinwiangthong³

¹นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

²อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

³อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาคณิตศาสตร์ศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรม กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และ 2) วิเคราะห์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน แบ่งเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ใต้ ตะวันออกเฉียงเหนือ กลางและตะวันออก จำนวน 785 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย อัตมโนทัศน์ ความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (SEM) ด้วยโปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูล Mplus

ผลการวิจัยพบว่า 1) โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ เท่ากับ 64.224 องศาอิสระเท่ากับ 50 ความน่าจะเป็นเท่ากับ 0.085 ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน เท่ากับ 0.996 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้ เท่ากับ 0.993 และ 2) อิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลทางตรงต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน โดยตัวแปรด้านความเป็นไทยของนักเรียนมีอิทธิพลการส่งผลมากกว่าตัวแปรด้านคุณธรรมจริยธรรม

คำสำคัญ: โมเดลเชิงสาเหตุ อัตมโนทัศน์ ความเป็นไทย คุณธรรมจริยธรรม

¹ Corresponding author : matrix_pra@hotmail.com

ABSTRACT

The objectives of this study are 1) to develop the students' Self-concept Model affected by Thainess and Virtue and Ethics and examine its correlation with the empirical data and 2) to analyze the influences of Thainess and Virtue and Ethics on the Self-concept Model. The sample population consisted of 785 Mattayom 3 students, which was selected by means of the multiple steps random method developed by the Office of Basic Education, Ministry of Education's database and divided into four groups including the North, the South, the Northeast and the Central and East. The variables affecting the Self-Concept Model in this study were Thainess and Virtue and Ethics. The data were collected by means of the five-scale ranking questionnaires and analyzed using descriptive statistics. One-way analysis of variance, analysis of the correlation coefficient, and structural equation model (SEM) through the data analysis program called Mplus were employed.

The results of the study indicated 1) correlation of the students' Self-concept Model affected by Thainess and Virtue and Ethics with the empirical data as indicated by the Chi - square, the degrees of freedom, the probability, the index measures the harmony, and the adjusted harmonized index which were 64.224, 50, 0.085, 0.996, and 0.993, respectively; and 2) a direct influence of Thainess and Virtue and Ethics on the students' Self-concept Model. Students' Thainess had a greater impact on the students' Self-concept Model than their Virtue and Ethics.

KEYWORDS: Causal Model, Self-Concept, Thainess, Virtue and Ethics

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ได้รับความสนใจและเป็นที่ยอมรับมากว่าเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมที่มีจุดมุ่งหมาย ถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่เป็นแก่นแท้และคุณลักษณะประจำตัวของบุคคล ทุกเวลาและทุกสถานที่ (สุกัญญา วิบูลย์พานิช, 2536) ด้วยเหตุนี้ อัตมโนทัศน์จึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการแสดงออกของบุคคล หากบุคคลใดมีอัตมโนทัศน์ในทิศทางบวกหรือมีอัตมโนทัศน์ที่ดีต่อตนเอง ย่อมส่งผลให้พฤติกรรมของพวกเขากลายเป็นไปตามความคาดหวังและบรรทัดฐานของสังคม แต่หากอัตมโนทัศน์ของบุคคลเป็นไปในทิศทางลบ ย่อมส่งผลให้พฤติกรรมไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม ก่อให้เกิดปัญหาต่อตนเอง บุคคลรอบข้างและสังคม สังคมไทยได้เล็งเห็นความสำคัญของการที่ผู้เรียนต้องมีอัตมโนทัศน์ที่มีทิศทางเป็นบวก กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดนโยบายในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่โลกยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมผู้เรียนให้มีคุณธรรม จริยธรรม และรักความเป็นไทย มีทักษะการคิด วิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานและอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ในกระบวนการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนรักความเป็นไทย (Thainess) ได้นั้น จะต้องสอนให้เด็กรู้จักตัวเอง รู้ที่มาของตัวเอง สามารถพัฒนาตัวเองให้รู้จักคิด รู้จักปฏิบัติต่อวัตถุสร้างสรรค์ของมนุษย์ ตลอดจนเทคโนโลยี ให้เกิดสำนึกตระหนักถึงกันให้เกื้อกูลหนุนกัน จะต้องพัฒนาเด็กของเราให้เข้าถึงความจริงของธรรมชาติ และมีความสุขได้ในท่ามกลางธรรมชาติ สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่น พร้อมทั้งจะอยู่อย่าง

สร้างสรรค์สังคม ไม่ขัดแย้งแย้งชิงกัน จะต้องเปลี่ยนแปลงให้มีการพัฒนาในทางที่จะอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์และเกื้อกูล มีจิตใจที่เข้มแข็ง มุ่งมั่นจะทำชีวิตของตนเองให้ดีที่สุด เต็มศักยภาพ ไม่ประมาท ไม่หลงใหลต่อสิ่งภายนอกที่มาล่อลวงชักจูง สามารถมีความสุขและใช้ปัญญาพาชีวิตถึงจุดหมาย เพื่อชีวิตที่ดีและสมบูรณ์ การจัดการศึกษาให้กับเด็กจึงควรเป็นการศึกษาที่จะสร้างเด็กของเราให้มีความคิดที่ถูกทาง มีความสุขทั้งในการเรียน การหาความรู้ การทำงานที่สร้างสรรค์ การอยู่ร่วมด้วยช่วยเหลือกัน สร้างเด็กให้เป็นคนดีทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อม ต่อประเทศชาติ และต่อโลก

ในปัจจุบันเรื่องคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) นับว่าเป็นเรื่องสำคัญที่ได้รับการกล่าวถึงกันมากในหลายลักษณะ เมื่อเกิดความสับสนวุ่นวายในสภาพสังคมที่ขาดความสงบสุขอันเนื่องมาจากความประพฤติหรือการปฏิบัติที่ไม่เหมาะสมของบุคคลบางกลุ่มในสังคม มักจะมีการวิพากษ์วิจารณ์และกล่าวโทษกันว่าเป็นเพราะขาดคุณธรรมจริยธรรม ขาดความมีน้ำใจ มีความเห็นแก่ตัวเพิ่มมากขึ้น ทำให้เกิดเป็นปัญหาของสังคมไทยในปัจจุบัน ซึ่งเป็นเพราะสังคมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ทำให้สภาพสังคมไทยเกิดการแข่งขันและเกิดการแก่งแย่งกันจนไม่สนใจคุณธรรมจริยธรรม ส่งผลให้นักเรียนและเยาวชนไม่สามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วนี้ได้ จึงทำให้เกิดการประพฤติปฏิบัติตนในทางที่ไม่พึงประสงค์ นักเรียนเกิดปัญหาด้านการขาดคุณธรรมจริยธรรมและปัญหาซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผล ใ้ยากต่อการเสริมสร้างและปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้เกิดกับผู้เรียน (ศีลธรรม โพนะทา, 2546) จากการศึกษาข้อมูลสภาพปัญหาการขาดคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในปัจจุบันมีลักษณะคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ นักเรียนขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ ประพฤติตนไม่เหมาะสมกับสภาพของนักเรียน แต่งกายไม่เป็นไปตามระเบียบ ไม่รับผิดชอบต่องานที่มอบหมาย ไม่รู้จักประหยัด มักเอาสิ่งของของคนอื่นมาเป็นของตน ไม่ร่าเริงแจ่มใส เห็นแก่ตัว ไม่สวมรองเท้าและถุงเท้า นักเรียนชายไม่คาดเข็มขัด เสื้อไม่ปกคลุมลักษณะของโรงเรียน แต่งกายไม่สะอาด ขาดความเป็นไทย (เอนก แท้สูงเนิน, 2547)

จากที่กล่าวในข้างต้นจะเห็นว่า เมื่อนักเรียนรักในความเป็นไทยและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมก็จะส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่มีทิศทางเป็นบวก และเพื่อสนองเจตนารมณ์ตามรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้กับนักเรียนจึงถือเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการวางรากฐานในการพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ กล่าวคือ ถ้าบุคคลเป็นคนดีมีคุณธรรมจริยธรรม มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ย่อมส่งผลต่อการพัฒนาทั้งตัวบุคคลและสังคมไทยให้เจริญในทุกๆ ด้าน ทำให้สังคมเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สังคมแห่งความสุข การพัฒนาเด็กและเยาวชนในปัจจุบันจึงถือเป็นหน้าที่หลักของโรงเรียนที่จะต้องพัฒนานักเรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งปัญญา ความรู้ ควบคู่กับคุณธรรมและจริยธรรม ปัจจุบันมีงานวิจัยจำนวนมากที่ได้ให้ความสนใจต่อปัจจัยเหล่านี้มาก เพราะเป็นการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้รักในความเป็นไทยและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ในทิศทางเป็นบวก และส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

จากการศึกษางานวิจัยพบว่ายังไม่มีการนำตัวแปรเกี่ยวกับความเป็นไทยของนักเรียนและการมีคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนที่มีความสัมพันธ์กันมาศึกษาร่วมกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะนำความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนในทุกตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันมาศึกษาร่วมกันในรูปแบบโมเดลเชิงสาเหตุของของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียน ที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากงานวิจัยนี้ไปช่วย

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้รักในความเป็นไทยและเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่มีทิศทางเป็นบวก อีกทั้งจะเป็นการพัฒนาให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรม กับข้อมูลเชิงประจักษ์
- 2) เพื่อวิเคราะห์อัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม

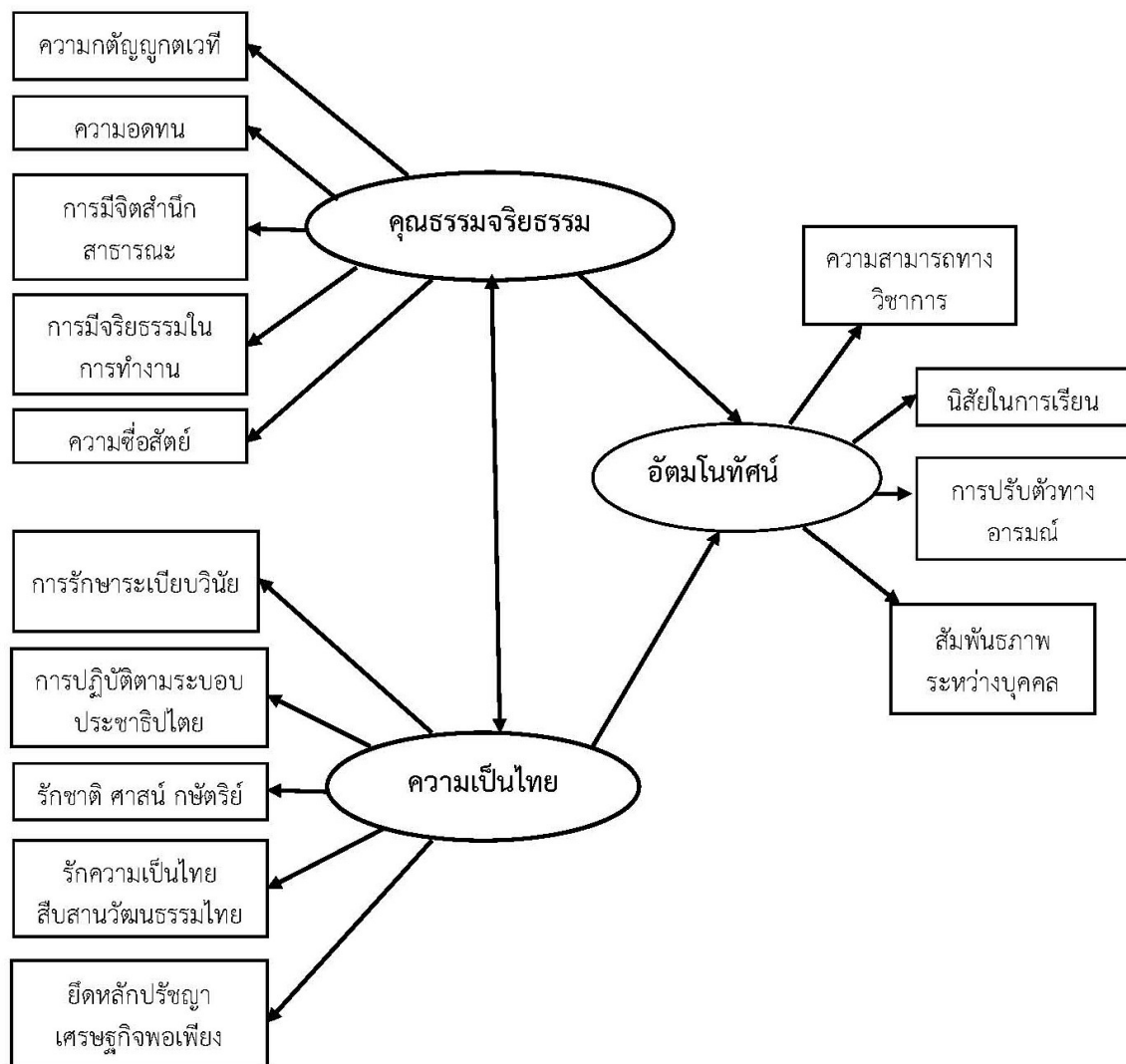
ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งงานวิจัยส่วนใหญ่ในประเทศต้องการที่จะส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้รักในความเป็นไทยและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่มีทิศทางเป็นบวก โดยเฉพาะนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากับนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เนื่องจากนักเรียนในระดับนี้เป็นนักเรียนที่อยู่ในช่วงปลายของการศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อีกทั้งยังอยู่ในช่วงรอยต่อของการเข้าสู่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ผู้วิจัยเห็นความสำคัญในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้รักในความเป็นไทยและเป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมตั้งแต่วัยเริ่มต้น เพื่อให้ให้นักเรียนได้มีโอกาสและสามารถวางแผนการเรียนในอนาคตได้

ตัวแปรที่ผู้วิจัยสนใจศึกษาประกอบด้วย ตัวแปรตาม คือ อัตมโนทัศน์ ตัวแปรอิสระ คือ ความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งความเป็นไทยมีองค์ประกอบ 5 ประการ ได้แก่ 1) การรักษาระเบียบวินัย 2) การปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย 3) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 4) รักความเป็นไทย สืบสานวัฒนธรรมไทย และ 5) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ส่วนคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) มีองค์ประกอบเป็น 5 ประการ ได้แก่ 1) ความกตัญญูกตเวที 2) ความอดทน 3) การมีจิตสำนึกสาธารณะ 4) การมีจริยธรรมในการทำงาน และ 5) ความซื่อสัตย์

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีตัวแปรที่สำคัญที่น่าสนใจศึกษา ได้แก่ ความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ ด้วยเหตุนี้ จึงนำมากำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรในการตรวจสอบโมเดลและการพัฒนาเครื่องมือ ได้แก่ นักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน การวิจัยครั้งนี้ใช้วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันในการตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัด กลุ่มตัวอย่างจึงควรมีขนาดใหญ่ และการแจกแจงประชากรต้องเป็นโค้งปกติ การวิจัยครั้งนี้กำหนดขนาด 20 เท่าของจำนวนพารามิเตอร์ตามแนวคิดของ Hair, Anderson, Black, Babin, Aderson & Tatham (2006) กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 5-20 เท่าของของจำนวนพารามิเตอร์ เพื่อให้ได้จำนวนที่เหมาะสมและมากพอสำหรับการวิเคราะห์สมการโครงสร้าง (SEM)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำ แบ่งเป็น 4 ภูมิภาค ได้แก่ ภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคกลางและตะวันออก ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยจำแนกตามระดับชั้นและภูมิภาคของนักเรียน

ระดับชั้น	จำนวนตัวอย่าง ขั้นต่ำ	จำนวน จังหวัด	จำนวนตัวอย่าง ในการวิจัย	ร้อยละ
มัธยมศึกษาปีที่ 3	500		785	100.0
1) ภาคเหนือ	100	2	100	12.74
2) ภาคใต้	100	2	100	12.74
3) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	100	2	217	27.64
4) ภาคกลางและตะวันออก	200	3	368	56.88

จำนวนตัวอย่างนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้ในการวิจัยที่ได้จากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน มีจำนวน 785 คน ถือว่ามีจำนวนมากกว่าจำนวนตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนดไว้จำนวน 500 คน

3. ตัวแปรในการวิจัย

ตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย ตัวแปรแฝงทั้งหมด 3 ตัว เป็นตัวแปรภายนอกแฝง 2 ตัว คือ ความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) และตัวแปรภายในแฝง 1 ตัว ได้แก่ อัตมโนทัศน์ (Self-concept) โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.1 อัตมโนทัศน์ (Self-Concept) หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อตนเองซึ่งเป็นผลรวมของความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และด้านเจตคติที่บุคคลมีต่อตนเอง ในด้านความสามารถ ลักษณะนิสัย สภาวะทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น ซึ่งเกิดจากการประเมินตนเองตามประสบการณ์ การเปรียบเทียบ และข้อมูลย้อนกลับจากผู้อื่น ในบริบทการเรียน อันนำไปสู่การกำหนดพฤติกรรมของตน ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ความสามารถทางวิชาการ (Academic Ability) 2) นิสัยในการเรียน (Study Habits) 3) การปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship)

3.2 ความเป็นไทย (Thainess) หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงเอกลักษณ์ของความเป็นคนไทยและรักในเอกลักษณ์ของไทย รักษาและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เกิดขึ้น มีความรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ สืบสานวัฒนธรรมไทย และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การรักษาระเบียบวินัย 2) การปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย 3) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 4) รักความเป็นไทย สืบสานวัฒนธรรมไทย และ 5) ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

3.3 คุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงออกถึงการรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของความซื่อสัตย์สุจริต ความกตัญญูต่อผู้อื่น ความเสียสละ อ่อนน้อม มีจิตสำนึกสาธารณะ การมีจริยธรรมในการปฏิบัติงานและความซื่อสัตย์ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตในสังคมอย่างมีความสุข ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) การมีจริยธรรมในการทำงาน (Work Ethics) 2) ความกตัญญูต่อผู้อื่น (Gratitude) 3) ความอดทน (Tolerance) 4) การมีจิตสำนึกสาธารณะ (Public consciousness) และ 5) ความซื่อสัตย์ (Honesty)

เครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งเป็นชุดแบบวัดโครงสร้างด้านเจตคติของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบวัดโครงสร้างด้านเจตคติของนักเรียน จำนวน 4 เครื่องมือ ได้แก่ 1) แบบวัดอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) 2) แบบวัดแบบมาตรฐานค่าคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) 3) แบบวัดเชิงสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรม และ 4) แบบวัดความเป็นไทย (Thainess) โดยมีรายละเอียดของการพัฒนาเครื่องมือดังนี้

กำหนดพฤติกรรมที่มีโอกาสเกิดขึ้นกับนักเรียนหรือเป็นพฤติกรรมที่นักเรียนมีโอกาสเท่ากันในการได้แสดงพฤติกรรมในแต่ละตัวบ่งชี้ขององค์ประกอบ โดยการประจักษ์ร่วมกับคณะผู้วิจัยและสัมภาษณ์ตัวแทนอาจารย์ครูที่สอนในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นสถานการณ์และนำมาใช้ในการกำหนดจำนวนข้อคำถามและลักษณะของข้อคำถามในแต่ละระดับชั้น

กำหนดผังการเขียนข้อคำถาม (Test Blueprint) แต่ละองค์ประกอบในระดับชั้นของนักเรียน โดยพิจารณาจากพัฒนาการของนักเรียน ตามตารางที่ 2 ดังนี้ (ประกฤติยา ทักษิโณ และคณะ, 2559)

ตารางที่ 2 ผังการเขียนข้อคำถาม จำนวนตัวบ่งชี้ และจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่าในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	จำนวนข้อคำถาม
1. อัตมโนทัศน์ (Self-Concept)	10	30
2. คุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)	18	40
3. ความเป็นไทย(Thainess)	12	36

ในส่วนของแบบวัดเชิงสถานการณ์ คณะผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาแบบวัดเชิงสถานการณ์คุณธรรมจริยธรรม เพื่อเป็นการพัฒนาในระยะขั้นต้น และเป็นฐานข้อมูลในการนำไปใช้ในการพัฒนาแบบวัดเชิงสถานการณ์ในระดับชั้นและองค์ประกอบด้านอื่นต่อไป โดยแบบวัดเชิงสถานการณ์ในองค์ประกอบคุณธรรมจริยธรรม มีผังการเขียนข้อคำถามดังตารางที่ 3 (ประกฤติยา ทักษิโณ และคณะ, 2559)

ตารางที่ 3 ผังการเขียนข้อคำถาม จำนวนตัวบ่งชี้ และจำนวนข้อคำถามของเครื่องมือแบบวัดเชิงสถานการณ์ในแต่ละระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

องค์ประกอบ	จำนวนตัวบ่งชี้	จำนวนข้อคำถาม	จำนวนตัวเลือก
คุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)	18	36	30

ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพ ได้แก่ แบบตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยตรวจสอบความสอดคล้องของตัวบ่งชี้กับองค์ประกอบของผู้เชี่ยวชาญ โดยมีผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบของแบบมาตรฐานค่าประมาณค่าของค่า IOC ขององค์ประกอบของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) เท่ากับ 0.67 – 1.00 ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Virtue and Ethics) มีค่าเท่ากับ 1.00 และด้านความเป็นไทย (Thainess) เท่ากับ 1.00

ส่วนผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถามกับตัวบ่งชี้ในแต่ละองค์ประกอบของแบบวัดเชิงสถานการณ์ด้านคุณธรรมและจริยธรรม (Virtue and Ethics) มีค่า IOC เท่ากับ 0.67-1.00 สำหรับค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติของผู้เรียน โดยพิจารณาแยกเป็นองค์ประกอบของของอัตมโนทัศน์ (Self-Concept) คุณธรรมและจริยธรรม (Virtue and Ethics) และความเป็นไทย (Thainess) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .802, .921 และ .859 ตามลำดับ

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการเดินทางไปยังโรงเรียนที่มีตัวอย่างวิจัย และเก็บข้อมูลด้วยตนเองตามวันเวลาที่โรงเรียนกำหนด ได้จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 785 ฉบับ และมีการตอบกลับจำนวน 780 ฉบับ จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการคัดเลือกแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่ให้ข้อมูลไม่สมบูรณ์และมีแบบสอบถามที่ตอบไม่ตรงตามข้อเท็จจริง จำนวน 115 ฉบับ ดังนั้นจึงคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อใช้ในการวิจัยได้จำนวนทั้งหมด 665 ฉบับ ซึ่งมีจำนวนเพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้นำเทคนิคการวิจัยแบบการพัฒนแบบจำลองสมการโครงสร้าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ Mplus กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 665 คน ทำการเก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถามแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งได้ผ่านการตรวจสอบค่า ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามกับจุดประสงค์ (The Index of Item Objective Congruence) หรือค่า IOC และค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลแบบจำลองสมการโครงสร้าง ด้วยโปรแกรม Mplus ซึ่งได้ทำการตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น ได้แก่ ตรวจสอบการกระจายของตัวแปรสังเกตได้ ข้อมูลที่เหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเทคนิคดังกล่าวควรจะมีการแจกแจงเป็นแบบปกติและต้องทำการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่ทำการศึกษาทุกคู่เพื่อทำการตรวจสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) เป็นรายคู่ ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิเคราะห์โมเดล ต่อจากนั้นก็ดำเนินการตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) กับข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) โดยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Mplus

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม กับข้อมูลเชิงประจักษ์

การวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) จำนวน 14 ตัว โดยใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ได้ค่า

สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 91 คู่ โดยทุกคู่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แตกต่างจากศูนย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้มีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกทั้งหมด มีขนาดความสัมพันธ์ตั้งแต่ .093 ถึง .624

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ในกลุ่มตัวแปรด้านเดียวกัน พบว่า ตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอยู่ระหว่าง .147 ถึง .624 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรความสามารถทางวิชาการ (SC1) กับการปรับตัวทางอารมณ์ (SC3) มีค่าเท่ากับ .624 ซึ่งสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาตัวแปรความเป็นไทย (Thainess) ของนักเรียน มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอยู่ระหว่าง .259 ถึง .496 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ ตัวแปรการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย (TH2) กับรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ (TH3) มีค่าเท่ากับ .496 ซึ่งสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณาตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ของนักเรียนมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรอยู่ระหว่าง .398 ถึง .654 ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันสูงสุด คือ การมีจิตสำนึกสาธารณะ (VE3) กับการมีจริยธรรมในการทำงาน (VE4) มีค่าเท่ากับ .654 ซึ่งสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนกับคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ของนักเรียน พบว่า นิสัยในการเรียน (SC2) กับการมีจริยธรรมในการทำงาน (VE4) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด มีค่าเท่ากับ .578 ซึ่งสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนกับความเป็นไทย (Thainess) ของนักเรียน พบว่า นิสัยในการเรียน (SC2) กับตัวแปรการปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย (TH2) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด มีค่าเท่ากับ .440 ซึ่งสัมพันธ์กันในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ระหว่างกลุ่มตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ของนักเรียน กับความเป็นไทย (Thainess) ของนักเรียน พบว่า การมีจริยธรรมในการทำงาน (VE4) กับรักความเป็นไทย สืบสานวัฒนธรรมไทย (TH5) มีความสัมพันธ์กันสูงสุด มีค่าเท่ากับ .446 โดยมีรายละเอียดดังตารางที่ 4

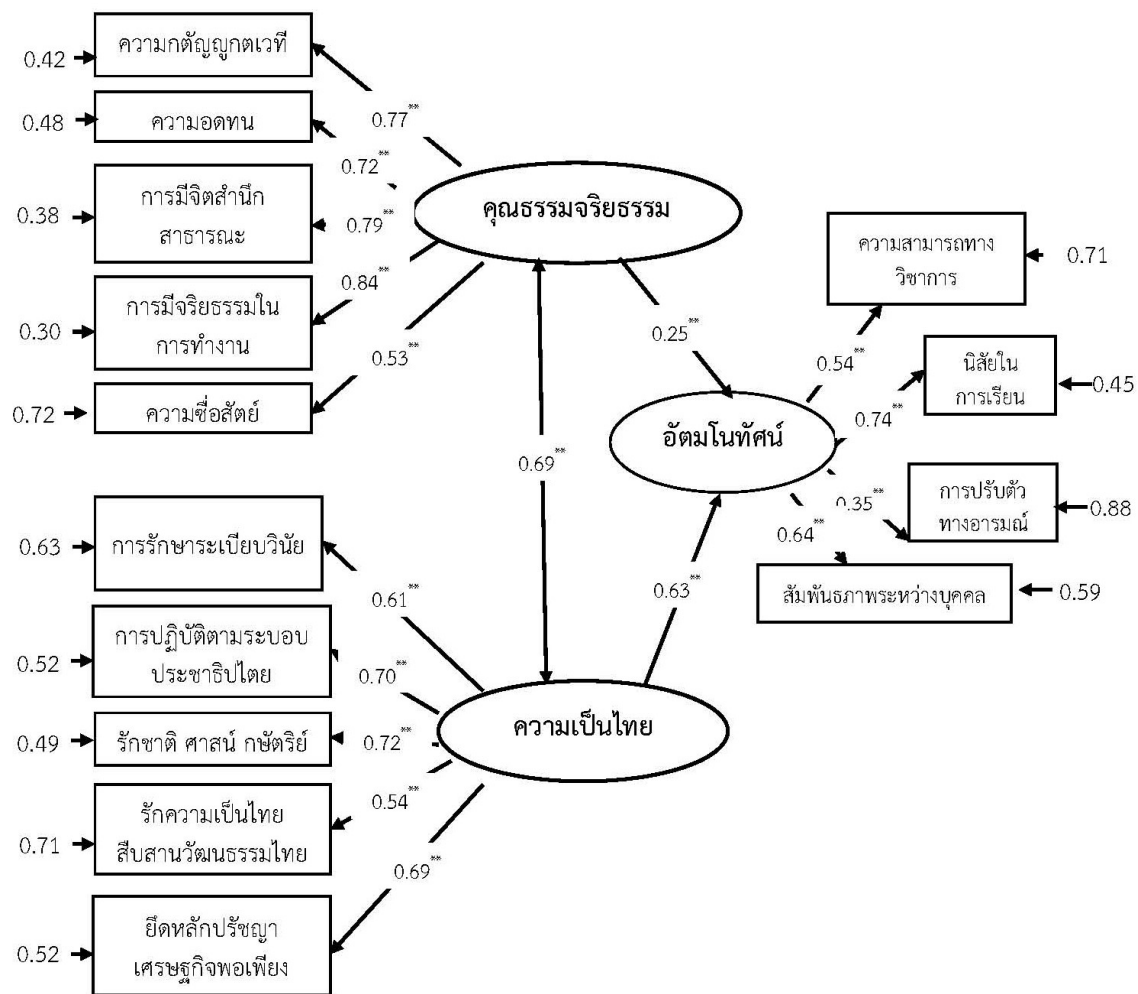
ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล

	SC1	SC2	SC3	SC4	VE1	VE2	VE3	VE4	VE5	TH1	TH2	TH3	TH4	TH5
SC1	1													
SC2	.624**	1												
SC3	.147**	.361**	1											
SC4	.317**	.475**	.486**	1										
VE1	.301**	.459**	.226**	.361**	1									
VE2	.401**	.480**	.188**	.272**	.545**	1								
VE3	.321**	.410**	.164**	.294**	.612**	.586**	1							
VE4	.470**	.578**	.187**	.342**	.561**	.619**	.654**	1						
VE5	.210**	.228**	.093**	.122**	.398**	.374**	.459**	.511**	1					
TH1	.261**	.366**	.238**	.349**	.307**	.312**	.312**	.365**	.113**	1				
TH2	.250**	.440**	.279**	.383**	.361**	.334**	.418**	.400**	.265**	.418**	1			
TH3	.324**	.400**	.199**	.385**	.373**	.334**	.386**	.406**	.203**	.447**	.496**	1		
TH4	.112**	.288**	.297**	.366**	.298**	.205**	.235**	.181**	.045**	.330**	.399**	.404**	1	
TH5	.314**	.424**	.153**	.259**	.355**	.379**	.431**	.446**	.263**	.348**	.452**	.497**	.250**	1
Mean	27.19	30.49	20.46	20.68	34.70	10.64	23.94	47.08	22.60	21.07	21.58	31.41	32.24	19.76
S.D.	3.77	5.07	3.25	3.27	7.02	2.52	5.05	9.15	4.11	3.46	3.71	5.55	4.33	4.12

หมายเหตุ **P<.01

1.2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เมื่อพิจารณาผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี พิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ได้แก่ Chi-Square = 64.224 , df = 50, Relative Chi-Square = 2.18, GFI = 0.996, TLI = 0.993, SRMR = 0.023, RMSEA = 0.021 และค่าความน่าจะเป็น (p) = 0.085 แสดงว่ายอมรับสมมติฐานหลักที่ว่า โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีวัดความกลมกลืน (GFI) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.996 ค่าดัชนีความกลมกลืนที่ปรับแก้ (AGFI) มีค่าเท่ากับ 0.993 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 และค่าดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของส่วนที่เหลือ (RMR) มีค่าเท่ากับ 0.021 ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 0 ซึ่งสนับสนุนว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ รายละเอียดดังภาพที่ 2

ภาพที่ 2 โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)

เมื่อพิจารณาค่าความเที่ยงของตัวแปรสังเกตได้ที่ไม่ได้กำหนดค่าพารามิเตอร์บังคับพบว่า ตัวแปรสังเกตได้มีค่าความเที่ยงอยู่ระหว่าง .35 ถึง .84 ตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงสูงสุด คือ การมีจริยธรรมในการทำงาน (VE4) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 รองลงมาคือ การมีจิตสำนึกสาธารณะ (VE3) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .79 และตัวแปรที่มีค่าความเที่ยงต่ำที่สุด คือ การปรับตัวทางอารมณ์ (SC3) มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .35 สำหรับค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ (R-SQUARE) ของสมการโครงสร้างของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) มีค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์เท่ากับ .69 แสดงว่าตัวแปรในโมเดล ได้แก่ ความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ของนักเรียนร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนได้ร้อยละ 69 รายละเอียดดังตารางที่ 5

1.3 ผลการวิเคราะห์อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)

เมื่อพิจารณาอิทธิพลทางตรงที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียน พบว่าอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .01$) จาก ความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ของนักเรียนมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.25 และ 0.63 ตามลำดับ แสดงว่า หากนักเรียนมีความเป็นไทย (Thainess) และมีคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ในทางที่ดีจะส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ในทางบวกด้วย

จากผลการพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) พบว่า อิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ส่งผลทางตรงต่ออัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียน รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ค่าสถิติผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรและการวิเคราะห์อัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)

ตัวแปรผล				อัตมโนทัศน์ (Self-concept)						
ตัวแปรเหตุ				TE			DE		IE	
ความเป็นไทย (Thainess)				0.25**			0.25**		-	
คุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics)				0.63**			0.63**		-	
ค่าสถิติ Chi-Square = 64.224 df = 50, Chi-Square/df = 1.284, p = 0.085 GFI = 0.996, TLI = 0.993, SRMR = 0.023, RMSEA = 0.021										
ตัวแปร	SC1	SC2	SC3	SC4	VE1	VE2	VE3	VE4	VE5	TH1
น.น.องค์ประกอบ	0.54**	0.74**	0.35**	0.64**	0.77**	0.72**	0.79**	0.86**	0.53**	0.61**
ความเที่ยง	0.29	0.55	0.12	0.41	0.59	0.52	0.62	0.70	0.28	0.37
ตัวแปร	TH2	TH3	TH4	TH5						
น.น.องค์ประกอบ	0.70**	0.72**	0.54**	0.69**						
ความเที่ยง	0.48	0.51	0.29	0.48						
สมการโครงสร้างของตัวแปร				อัตมโนทัศน์ (SC)						
R SQUARE				0.69						
เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร				SC	VE		TH			
SC				1.00						
VE				0.56	1.00					
TH				0.38	0.56		1.00			

หมายเหตุ ** $P < .01$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์โมเดลเชิงสาเหตุของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) ของนักเรียนที่เกิดจากอิทธิพลของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในระดับดี ทั้งนี้ เนื่องจากการศึกษาครั้งนี้ได้ศึกษาวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอัตมโนทัศน์ (Self-concept) (เช่น Purkey & Novak, 1996; Hurlock, 1973, Rogers, 1951; Higgins & Kruglanski, 2000) ซึ่งสังเคราะห์องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ความสามารถทางวิชาการ นิสัยในการเรียน การปรับตัวทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และตัวแปรความเป็นไทย (Thainess) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551) ซึ่งสังเคราะห์องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การรักษาระเบียบวินัย การปฏิบัติตามระบอบประชาธิปไตย รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ รักความเป็นไทย สืบสานวัฒนธรรมไทย และยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งตัวแปรคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) (เช่น Kyllonen, Walters, and Kaufman, 2005) ซึ่งสังเคราะห์องค์ประกอบย่อย ได้แก่ การมีจริยธรรมในการทำงาน ความกตัญญูแก่เวทีก ความอดทน การมีจิตสำนึกสาธารณะ และความซื่อสัตย์ โดยทำการศึกษาอย่างละเอียดและมองเห็นแง่มุมที่มีความเกี่ยวข้องกันของอัตมโนทัศน์ ความเป็นไทย และคุณธรรมจริยธรรมด้วยเหตุนี้ จึงได้กำหนดสมมติฐานความสัมพันธ์ของตัวแปรดังกล่าว และเมื่อนำมาตรวจสอบกับข้อมูลเชิงประจักษ์จึงมีความสอดคล้องกลมกลืนกันในระดับดี

อิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน ดังผลการวิจัยที่พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรสังเกตได้ของอัตมโนทัศน์ (Self-concept) และตัวแปรสังเกตได้ของความเป็นไทย (Thainess) และคุณธรรมจริยธรรม (Virtue and Ethics) ทุกตัวแปรมีความสัมพันธ์ในทิศทางบวกทั้งหมด ทั้งนี้ ก่อนหน้านี้ได้มีการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ ดังที่ พรธณวดี จันทราช, นิตย บุษงามงคล และ วิลาวัลย์ จตุรธำรง (2544) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิดวินัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี และพบว่าปัจจัยด้านครอบครัว สถานศึกษา และสื่อสารมวลชน กับอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ การศึกษาของ Wattenberg & Clifford (1962) ที่พบว่า อัตมโนทัศน์ได้รับอิทธิพลมาจากการเรียนรู้ ความเชื่อ บุคลิกภาพ พฤติกรรม อารมณ์ และการรับรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมา จะเห็นได้ว่าผลการวิจัยใน 2 การศึกษาดังกล่าวพบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา สื่อสารมวลชน การเรียนรู้ ความเชื่อ บุคลิกภาพ พฤติกรรม อารมณ์ และการรับรู้ประสบการณ์ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาดังกล่าวไม่ได้ศึกษาปัจจัยด้านความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมโดยตรง แต่มีแง่มุมที่มีส่วนซ้อนทับกับความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรม อาทิเช่น ตัวแปรครอบครัวกับความเป็นครอบครัวไทยซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความเป็นไทย เป็นต้น การศึกษาครั้งนี้จึงได้นำตัวแปรความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมมาศึกษาในบริบทของนักเรียนไทย และพบว่าความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ได้ให้องค์ความรู้เกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนเพิ่มเติมจากที่ได้มีการศึกษามาก่อนหน้านี้ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการศึกษเกี่ยวกับอัตมโนทัศน์ของนักเรียนอย่างยิ่ง

จากการนำตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของความเป็นไทยและตัวแปรที่เป็นองค์ประกอบของคุณธรรม จริยธรรมที่มีความสัมพันธ์กันมาศึกษาร่วมกันทำให้พบว่า องค์ประกอบด้านความเป็นไทยและองค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากความเป็นไทยและองค์ประกอบด้านคุณธรรมจริยธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปรด้านอัตมโนทัศน์ของนักเรียน ดังนั้นถ้าต้องการส่งเสริม

ให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่ดี ควรเริ่มต้นจากการส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรมจริยธรรมและรักในความเป็นไทยจึงจะให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ที่มีทิศทางบวก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยที่พบว่า อิทธิพลของความเป็นไทยและคุณธรรมจริยธรรมส่งผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน มีข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้ ดังนี้

1. ครูผู้สอนควรหาแนวทางในการสนับสนุนและส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นไทยและมีคุณธรรมจริยธรรมที่สูงขึ้น โดยเฉพาะในด้านการมีจริยธรรมในการทำงานและการมีจิตสำนึกสาธารณะ เพื่อให้ นักเรียนได้มีความคิดที่ถูกต้อง มีความสุข ทั้งในการเรียน การหาความรู้ การทำงานที่สร้างสรรค์ การอยู่ร่วมกับช่วยเหลือนกัน สร้างให้เป็นคนดีทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น ต่อสิ่งแวดล้อม ต่อประเทศชาติ และต่อโลก ส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ทางบวก

2. หน่วยงานทางการศึกษาและสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนมีความเป็นไทยและมีคุณธรรมจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้นักเรียนได้รับการปลูกฝังให้มีความเป็นไทยและมีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนมีอัตมโนทัศน์ทางบวก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการศึกษาต่อในประเด็นดังต่อไปนี้

1. ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรอื่นที่นอกเหนือจากการศึกษาครั้งนี้ที่มีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียน และเปรียบเทียบระดับของความสัมพันธ์ เพื่อค้นหาว่าตัวแปรเหล่านั้นมีอิทธิพลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะทำให้ทราบลำดับความสำคัญของตัวแปรเหล่านั้น และนำไปพัฒนานักเรียนต่อไป

2. ประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหรือวิธีการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของนักเรียนจากทางลบให้เป็นไปในทางบวกมากขึ้น หรือเพิ่มระดับให้ไปในทางบวกมากขึ้น เพื่อให้ได้แนวทางหรือวิธีการพัฒนาให้นักเรียนให้มีอัตมโนทัศน์ทางบวก ซึ่งจะนำไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ:

กระทรวงศึกษาธิการ.

นุชจรี คงโพธิ์น้อย. (2555). **การพัฒนาแบบวัดความภูมิใจในความเป็นไทย สำหรับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่**

3 จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดผลการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ประกฤษิตา ทักซิโน. (2557). **เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย LISER และ Mplus: ความรู้พื้นฐานก่อนการวิเคราะห์**. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)

- ประภฤติยา ทักซิโน. (2557). เอกสารประกอบการอบรมเรื่องการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย LISER และ Mplus: **หลักการวิเคราะห์ข้อมูล**. ขอนแก่น: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)
- ประภฤติยา ทักซิโน, ตรีคม พรหมมาบุญ, ชุตติมา สุระเศรษฐ, ธัญญ์รัศม์ จอกลสถิตย์ และ จตุภูมิ เขตจัตุรัส. (2559). โมเดลการวัดและประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์รอบด้านตามมาตรฐานการศึกษา **แห่งชาติและการพัฒนาชุดเครื่องมือวัดโครงสร้างด้านเจตคติของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. (เอกสารอัดสำเนา)
- พรณวดี จันทราช, นิตย์ บุญงามคล และ วิลาวลัย จตุรธารัง. (2544). **ปัจจัยที่มีผลต่ออัตมโนทัศน์ของนักเรียนที่มีพฤติกรรมผิวนัย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ศีลธรรม โพนนะทา. (2546). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนบ้านโนนค้อ อำเภอคำม่วง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์เขต 3. การศึกษาค้นคว้าอิสระ** ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุกัญญา วิบูลย์พานิช. (2536). **อัตมโนทัศน์และการพึ่งตนเองทางเศรษฐกิจของคนพิการ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาพัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิเคราะห์และวางแผนทางสังคม บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- เอนก แท้สูงเนิน. (2547). **การพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมด้านความมีวินัย ด้านความสะอาด และด้านความประหยัดของนักเรียน โรงเรียนตลาดไพรพิทยาคม อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา**. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสารคาม.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E. and Tatham, R. L. (2010). **Multivariate Data Analysis**. 7th ed. Upper Saddle River, NJ: Pearson Prentice Hall.
- Higgins, E. T., & Kruglanski, A. W. (Eds). (2000). **Motivational science: Social and personality perspectives**. Philadelphia, PA: Psychology Press.
- Hurlock, E. B. (1973). **Development psychology**. 5th ed. New York: McGraw-Hill.
- Kyllonen, P., Walters, A. M., & Kaufman, J. C. (2005). Noncognitive constructs and their assessment in graduate education: A review. **Educational Assessment**, 10(3), 153-184.
- Muthen, L. K., & Muthen, B. O. (2003). **Mplus Statistical Analysis with Latent Variables: User's Guide**. 2nd ed. Los Angeles, CA: Muthen & Muthen.
- Purkey, W., & Novak, J. (1996). **Inviting school success: A self-concept approach to teaching, learning and democratic practice**. 3rd ed. Belmont, CA: Wadsworth.
- Rogers, C. R. (1951). **Client-centered therapy**. New York: Houghton Mifflin.
- Wattenberg, W. W., & Clifford, C. (1964). Relation of Self-Concepts to Beginning Achievement in Reading. **Child Development**, 35(2), 461-467. doi: 10.2307/1126709.